

aanwijsbaar achte.³¹ Staverman en Abma daarentegen werden getroffen door hun uitgesproken modernisme. Voordat wordt getracht deze knoop enigszins te ontwarren volgt eerst een aantal biografische gegevens over de voorzitter van de Krans, de vrij onbekende J.P. Bruinwold Riedel, over wie Alting later zo waarderend schreef.³² De andere leden van de Krans passeren ook de revue met dien verstande dat hun van elders reeds bekende biografische gegevens hier uiteraard niet zijn opgenomen.

Johannes Petrus Bruinwold Riedel stamde uit een domineesgeslacht. Zijn vader Johannes Philippus Riedel was predikant te Burum, de geboorteplaats van Johannes Petrus (9 augustus 1816). Zijn grootvader, wiens voornamen hij kreeg, vervulde het ambt te Kollum. Riedels schoonvader J. Bakker, deze was emeritus van Sappemeer, bevestigde hem in de kleine doch niet onwolvarende gemeente van Waaxens en Brantgum. (Dongeradeel). Riedel werd na de voltooiing van zijn gymnasiale studie in het jaar 1835 student in de theologie te Groningen. In 1839 deed hij met succes het proponentsexamen en het daaropvolgende jaar werd hij hulpprediker te Pieterburen. Te Spijk (Gr.) bekleede hij dezelfde functie in de jaren 1843 en 1844, voordat hij op 17 november 1844 intrede deed te Saaxum (Class. Gron.) Op 1 oktober 1860 betrok hij met vrouw en kinderen – waaronder drie dochters – de pastorie te Waaxens en de zondag daaropvolgend hield hij zijn intrepreek over 1 Johannes: 1-3b. De consulente G.R. Wieringa van Holwerd merkte hierover op dat het handelde om een echt 'Evangelische rede'.

De Hervormde gemeente van Waaxens-Brantgum was niet bepaald groot. Volgens een telling uit het jaar 1861 bedroeg het aantal manslidmaten 67, waarvan het dorp Waaxens slechts twaalf leverde. Bruinwold Riedels voorganger was Rinse Rinses Posthuma geweest, wiens ambtsperiode (1815-1859) vooral in het teken had gestaan van zijn ijveren voor de Friese taal en cultuur. Riedel richtte – naar verluidt – zijn aandacht meer op de gemeente: hij gaf o.m. aanzetten tot de oprichting van

een bibliotheek en van een naai- en breischool. In de notulen van de kerkeraad vinden we overigens van deze activiteiten nauwelijks iets terug. Niet ten onrechte staat op het het schutblad van die notulen: 'Aantekeningsboek van de handelingen des kerkeraads van Waaxens en Brantgum', want de aantekeningen beslaan meestal niet meer dan één bladzijde huidige A5 formaat. Dat kon ook moeilijk anders. Sedert 1815 had men te Waaxens c.a. geen gewone kerkeraadsvergaderingen meer gehouden. Men behandelde de lopende zaken – zonodig – ná de ochtenddienst, ook al omdat de kerkvoogdij de kosten van aparte vergaderingen niet wenste te vergoeden. Aldus Bruinwold Riedel nadat hem tijdens een kerkvisitatie was medegedeeld dat deze merkwaardige traditie echt doorbroken moest worden.³³ In de notities die Riedel naar aanleiding van deze 'vergaderingen' maakte lezen we verder niets – en dat is gezien het bovenstaande niet zo verwonderlijk – dat duidt op bijzondere spanningen in de gemeente. Zo stond deze predikant 32 jaren in het ambt. Op 16 november 1892 nam hij afscheid. Wegens ziekte was hij niet in staat zelf de afscheidsdienst te leiden. Zijn zoon, de moderne predikant J. Bruinwold Riedel was speciaal uit Amsterdam overgekomen om de preek van zijn vader voor te lezen.³⁴

In 1866, op vijftig-jarige leeftijd, werd de predikant van Waaxens c.a. voorzitter van 'Onze Krans'. De andere leden waren gemiddeld zo'n twintig jaar jonger³⁵ en het is vandaar dat Carpentier Alting hem kon beschrijven als nestor en primus inter pares:

Hij had een verleden achter zich; wij begonnen. Hij had zich moeten ontworstelen aan oneindig veel dat voor hem een heilige waarheid was; wij waren kinderen der moderne levenschouwing. Hij had jaren achter zich van arbeid, van peinzen, van kampen van worstelen; wij hadden geen verleden dat ons leerde. Hij had recht tot spreken, hij die meer gewerkt had dan wij allen te zamen, hij, de man van echt klassieke vorming. Hij was dus voorzitter krachtens zijn persoonlijkheid.³⁶